

Watertuinen

Een watertuin is een drijvend vegetatie-eiland, dat niet alleen mooi is voor de omgeving, maar ook een grote ecologische functie vervult, zowel onder als boven water. De watertuinen zijn niet alleen mooi voor het aanzicht maar vervullen ook nog eens een aantal functies:

- Zo is het onder water de ultieme paai- en schuilplaats voor de vissen en opgroeigebied voor het visbroed.
- Veel soorten macro- en microfauna hebben hier hun habitat en dienen deze op hun beurt weer als voedselbron voor andere organismen. Denk hierbij ook aan allerlei insecten, zowel onder als boven de waterlijn.
- Bovendien halen de planten voor hun groei allemaal voedingzouten en andere opgeloste stoffen uit het water en produceren ze zuurstof, dat niet alleen aan de lucht wordt afgegeven maar dat ook in het water terecht komt.
- De planten halen ook de afvalstoffen uit het water (zoals vele chemicaliën) en zuiveren daardoor het water.
- Een watertuin biedt ook een stukje veiligheid. Dieren of personen kunnen erdoor boven water blijven. Denk hierbij aan dieren of mensen die per ongeluk in grachten of waterbergingen terecht komen en waarbij kademuuren te steil zijn om tegenop te komen.
- Watertuinen zijn duurzaam, recyclebaar en niet zo gevoelig voor vandalisme of beschadigingen, zoals in het geval van plantsoenen wel mogelijk is.
- Watertuinen zijn een rustige en aantrekkelijke plek voor de watervogels en ook voor andere stadsvogels die daar niet alleen fourageren, maar er ook komen om te drinken en te badderen.

Bepanting

De watertuinen moeten in het late voorjaar (in de maand mei/juni) worden geïnstalleerd. Dan zijn de te gebruiken planten groot genoeg om zich aan het watermilieu aan te passen.

Er zijn veel moeras/oeverplanten die goed op de watertuinen kunnen gedijen.

Soorten als gele lis, bitterzoet, harig wilgenroosje, kattestaart, diverse soorten zegge, waterzuring, witte en gele waterkers, riet, liesgras, egelskop, kalmoes, moerasspirea, watermunt, moerasandoorn, beekpunge, diverse wederinksoorten en ook wolfspoot doen het bijna overal goed.

Zoals u leest worden er *uitsluitend* inheemse soorten gebruikt, waarbij zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de waterkwaliteit en de gebiedseigen vegetatie. Doordat er diverse horizontale lagen van verschillende gaassoorten zijn, kunnen de waterwortels zich in een "veilig" gebied vormen. Vraat van bovenaf maar ook van onderaf wordt daardoor tegengegaan, waardoor de moerasplanten ieder jaar opnieuw gaan uitlopen.

Onderhoud

Ook het onderhoud van de watertuinen is redelijk simpel; omdat het zo'n natuurlijk proces is, hoeft er niet veel aan de watertuin te gebeuren. Het zal ieder jaar voor iedere watertuin anders zijn. Er hoeft bijna niet te worden gesnoeid, hooguit eens per jaar (februari/maart) de houtachtige delen van bijvoorbeeld: wilgenroosje, kattenstaart en waterzuring. Dat materiaal moet worden verwijderd en

mag niet op de watertuinen achterblijven, omdat het verstikkend werkt op de jonge planten die van onderuit weer gaan opgroeien.

De moerasplanten ontwikkelen zich meestal binnen een seizoen (mei tot oktober) tot een degelijke volwassen vegetatie. En na nog een seizoen is de vegetatie op zich sterk genoeg voor een goed evenwicht tussen vraat en aanwas. De plantengroei moet zich vooral de eerste twee jaren goed door kunnen zetten en dus zal tijdens deze periode van overmatige vraat, door vooral meerkoeten en ganzen, worden voorkomen. Daarvoor wordt een 45 cm hoog wijdmazig zwart kunststofgaas gebruikt. Dit kunststofgaas dient tegelijkertijd om grof drijfvuil tegen te gaan. Het ligt eraan hoeveel drijfvuil er is, maar meestal is een maal per maand voldoende om de watertuin even op te schonen. Zo nodig kan dit natuurlijk vaker, zeker als bewoners en vrijwilligers zo'n watertuin in de gaten houden.

Als het gaas niet wordt ingeknipt is de watertuin een ideale broedplek voor het waterhoentje, die geen moeite met het gaas heeft en er een prachtig rustige broedplek aan onderhoudt. Wel moeten voor het voorkomen van ziekten jaarlijks de oude nesten op de watertuinen worden opgeruimd. Het is afhankelijk van de omgeving van de watertuinen aan te raden om ook een plek te maken waar watervogels kunnen rusten. Meestal is dit een broedeiland van ongeveer 1 m².

De levensduur van een Watertuin is afhankelijk van de omgevings situatie, maar is minimaal 10 jaar. Als zich er een goede wortelmasse heeft gevormd, is de vegetatie niet gevoelig voor vorst/ijs en normale begrazing.

Broedeilanden

Broedeilanden zijn ook drijvende eilanden, die wij tussen de watertuinen plaatsen om de vogels vanaf het begin een plek te bieden. Dit is nodig, omdat het in de eerste twee jaar belangrijk is dat de watertuinen hun natuurlijke evenwicht kunnen vinden. Door gebruik van die broedeilanden kunnen de vogels en de meerkoeten daar toch rustig broeden en ook rusten zonder al te veel schade aan door het gaas beschermde watertuinen te veroorzaken. Hier hoeven de nesten niet te worden opgeruimd. Deze nestmaterialen worden namelijk door de vogels zelf gerecycled.

De palen voor de watertuinen en wilgeneilanden dienen in overleg met de opdrachtgever te worden geplaatst. Opdrachtgever heeft de verantwoordelijkheid en dient zorg te dragen voor de zogenaamde Klic melding in verband met leidingen onder water.

Met vriendelijke groeten,

Frans Jacques
Watergroen